

Kürt sorununda ışık göründü mü?

Kürt sorununun çözümü konusunda

AKP iktidarı şimdiye kadar bu meselede kararlı ve tutarlı bir çizgi izleyemedi; zaman zaman tereddüt etti, bocaladı, gelgitler yaşadı. Hükümet nihayet sorunun çözümü için bu sefer kararlı olduğunu gösteren yeni bir girişim başlattı. Ancak, çözüm için esaslı tedbirleri içeren ciddi bir ‘çözüm paketi’ne ihtiyaç var...

Kürt sorununun, Türkiye’nin halihazırdaki en büyük ve acil çözüm bekleyen sorunu olduğunda kuşku yok. Bu sorun eğer makul bir süre içinde hakkaniyete uygun bir çözüme kavuşturulabilirse, bu, Türkiye’de toplumsal barışın tesisi bakımından olduğu kadar, insan hakları ve demokrasi bakımından da bir kazanç olacaktır. Ne yazık ki, Türkiye bu meselede şimdiye kadar çok zaman kaybetti.

Terör sorunu mu?

Kabul edelim ki, Kürt sorununun çözümü konusunda AKP iktidarına gelinceye kadar ciddi bir adım atılmadı, atılamadı. Esasen, devlet elitleri uzun süre bu sorunun varlığını inkâr ettiler. Karşı karşıya olunan şeyin bir “terör sorunu” olduğunda ısrar ettiler ve “çözüm”ü de bununla tutarlı olarak “güvenlikçi” tedbirlerde aradılar.

Meselenin terör ve şiddetten ibaret olmadığını fark ettiklerinde bile, aslında sosyo-politik, kültürel ve hukuki boyutları olan esaslı bir sorunla karşı karşıya olunduğunu itiraf etmekten yine kaçındılar ve bu sefer “Güneydoğu sorunu”ndan, “ekonomik geri kalmışlık sorunu”ndan dem vurdular. Merhum Turgut Özal’ın ve daha sonra Süleyman Demirel’in Kürt sorununun varlığını kabul eden açıklamalarının ise arkası gelmedi veya getirilemedi.

Gelgitler yaşandı

Aslında AKP iktidarı da şimdiye kadar bu meselede kararlı ve tutarlı bir çizgi izleyemedi; zaman zaman tereddüt etti, bocaladı, gelgitler yaşadı. Başlangıçta bu çekingenlik ve tereddüdün anlaşılabilir nedenleri vardı. Nitekim, AKP hükümeti ancak iktidarını güvende hissetmeye başladığında bir “Kürt Açılımı” başlatıp bu yolda bilinen müsbet adımları atabildi. Ne var ki, hükümet kısa bir süre sonra tepkilerden ürkererek geri adım attı, “Açılım”dan vazgeçti ve ardından bir süre neredeyse tamamen güvenlikçi perspektife teslim oldu. Hükümet nihayet geçenlerde sorunun çözümü için bu sefer kararlı olduğunu gösteren yeni bir girişim başlattı. Bu girişimin Başbakan’ın partisine mensup Kürt milletvekilleriyle yaptığı toplantıdan aşağı yukarı iki hafta sonra açıklanması da anlamlıdır.

Kalıcı bir barış

Bu son hamle Kürt sorununun çözümünde asıl muhatap olarak Abdullah Öcalan’ı görmektedir. Bu hem hükümet çevrelerinden yapılan açıklamalardan, hem de BDP’nin kimi resmi sözcülerinin bu süreçte devre dışı bırakılacaklarından endişe ettiklerini gösteren açıklamalarından anlaşılmaktadır. Her ne hal ise, hükümetin muhatap seçimini elindeki verilerin doğru bir değerlendirmesinin sonunda verdiğini umut edelim.

Bu sefer gerçekten sonuç almak istiyorsa, bu önemlidir. Ancak, bu büyük toplumsal sorunu sadece Öcalan'la müzakere ederek çözenin mümkün olmadığını herhalde hükümet de farkındadır. Sahici bir çözüm, PKK ('Kandil' ve Avrupa kanadı), BDP ve KCK'nın da sürece dahil edilmesini gerektirmektedir. Daha da önemlisi, Kürt toplumunun 'BDP-KCK' çizgisi dışında kalan diğer sivil unsurlarını hesaba katmayan bir çözüm arayışı kalıcı bir barışı getiremez.

Devlet politikası

Ayrıca, önceki benzerinden (Oslo süreci) farklı olarak, bu sürecin daha şeffaf bir şekilde yürütüleceği anlaşılmaktadır. Nitekim ilgililer kamu oyunu bilgilendirmek üzere zaman zaman bayağı "açık sözlü" açıklamalar yapıyor; bu amaçla medyayı da cömertçe kullanıyor, kullanabiliyorlar. Medyanın "kamuoyunu aydınlatma" işine dahil edilmesi ve esasen bu işi gönüllü denebilecek bir biçimde yapması "işin rengi"nin bu sefer gerçekten farklı olduğunu düşündürmektedir. Açıkçası, hükümetin inisiyatifinde yürütülse ve siyasi sorumluluğu ona ait olsa da, bu seferki sürecin "Devlet" içindeki bir uzlaşmanın sonucu olduğu, yani bildik deyimiyile bunun bir "devlet politikası" olduğu söylenebilir.

Fakat kafa karıştıran bazı noktalar da yok değil. Bunlardan biri, hükümet sözcüleri tarafından ısrarla, sürecin amacının "PKK'nın silah bırakması"nı sağlamak olduğunun söylenmesidir. Bu açıklamalarda meselenin kültürel haklar ve demokrasi boyutuna hiç değinilmemesi, bu yönde yeni bazı adımlar atılacağına dair bazı ipuçlarının verilmemesi gerçekten şaşırtıcıdır. Çünkü, bırakınız Kürt sorununu, "terör sorunu"nu çözmek için bile tek başına PKK'nın silâh bırakması veya yurtdışına çekilmesi yeterli değildir.

Çözüm paketi!

Çözüm için esaslı tedbirleri içeren ciddi bir "çözüm paketi"ne ihtiyaç vardır. Devletin tanımına, yurttaşlığa, temel haklara, devletin siyasi ve idari örgütlenmesine ilişkin anayasal değişiklikler bu paketin zorunlu bir parçası olmak durumundadır. Ayrıca, "bir kere silâh bırakılsın, çözüm paketini ondan sonra düşünürüz (veya açıklarız)" yaklaşımı da doğru değildir. Ufukta bir "ışık" görmeyen Kürt tarafının sırf sizin iyi niyetinize güvenerek silâh bırakacağını beklemek sadece safdillik olmaz, aynı zamanda bir çözüm fırsatının daha hoyratça heba edilmesi anlamına gelir.

Başka bir kafa karıştıran noktaya Kürşat Bumin ısrarla işaret ediyor: Bir ara medyada, sorunun çözümünü "İmralı"yla MİT müsteşarının "müzakere" edeceği ve bu konuda onun bir plan hazırlayacağı yolunda haberler yer almıştı. Bu haberlerde, hükümetin adeta bu işi MİT müsteşarına havale ettiği gibi bir hava hakimdi. Oysa, açıktır ki, Kürt sorununun çözümü bürokratik değil siyasi bir iştir. Nelerin müzakere edileceği ve nasıl bir çözüm planı geliştirileceği konusunda yetkili ve sorumlu olan elbette hükümettir. Neyse ki, hükümet ve AKP adına daha sonra ardı ardına yapılan açıklamalar bu hatanın farkına varıldığının işareti sayılabilir.

Destek olmalıyız

Kısaca, hükümetin Kürt sorununun çözümünü nihayet ciddi olarak gündemine almış olması ve şu ana kadar bu konuda sergilediği kararlılık son derece sevindiricidir. Şu var ki, bu gibi girişimlerin başarısız olması halinde büyük bir hayal kırıklığına yol açma ve meseleyi daha da icinden cıkılmaz hale getirme tehlikesi de vardır. Bu sefer de öyle

olursa, inanınız, bu sorunu yakın hatta orta vadede barışçı biçimde çözüme şansımızı büsbütün yitirebiliriz. Öyle olmasını istemiyorsak, hepimizin bu konuda hükümete destek olmamız gerekir.

Prof. Dr. Mustafa Erdoğan

1956'da Trabzon'da doğan Mustafa Erdoğan lisans ve lisansüstü öğrenimini Ankara Hukuk Fakültesi'nde tamamladı. Anayasa Hukuku alanında 1991'de doçent, 1997'de profesör oldu. Kariyerinin başında kısa süre İdari Yargı'da çalıştı. Akademik hayata SBF'de başlayan Erdoğan 1991 yılı başında geçtiği Hacettepe Üniversitesi İİBF'den 2010 yılında emekli oldu. Ardından İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde yeniden başladığı akademik hayatına halen aynı yerde devam ediyor. Değişik burs ve akademik davetlerle sırasıyla 1997-98, 2003 ve 2007-2008 yıllarında ABD'nin çeşitli yerlerinde misafir araştırmacı olarak bulundu. Evli ve iki çocuk babası Erdoğan, 1992 yılında Liberal Düşünce Topluluğu'nun kuruluşunda yer aldı.

İrtibat telefonumuz: 0212 337 92 03. Mail adresi: dsazak@milliyet.com.tr